

**Către
Înalta Curte de Casație și Justiție,
Doamnei președinte Cristina Tarcea,**

Asociația “Forumul Judecătorilor din România”, Asociația ”Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor” și Asociația ”Inițiativa pentru Justiție”, având în vedere organizarea Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, vă solicităm ca, în urma dezbaterilor ce vor avea loc, să adoptați un punct de vedere de principiu al instanței supreme cu privire la remediile constituționale ce trebuie urmate cu privire la modificările aduse Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, respectiv sesizarea Curții Constituționale cu o obiecție de neconstituționalitate și adresarea unei solicitări Președintelui României pentru trimitere spre reexaminare, pentru următoarele motive :

9. La articolul 75 alineatul (1), litera d) se modifică și va avea următorul cuprins:
„d) acoperirea integrală a prejudiciului material cauzat prin infracțiune, în cursul urmăririi penale sau al judecării, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, dacă făptuitorul nu a mai beneficiat de această circumstanță într-un interval de 5 ani anterior comiterii faptei.
Circumstanța atenuantă nu se aplică în cazul săvârșirii următoarelor infracțiuni, dacă au produs un prejudiciu material: tâlhărie, piraterie, furt calificat, fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice.”

Înlăturarea interdicției de aplicare a circumstanței atenuante în cazul infracțiunilor celor mai grave prevăzute de art. 75 alineatul (1) litera d) Cod penal și *în special în ceea ce privește infracțiunile de corupție, încalcă art. 11 alin. 1 din Constituția*

României cu referire la art. 19 pct. 1 din Convenția penală privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, ratificată de România prin Legea nr. 27/2002, deoarece, prin acordarea posibilității de obținere automată a reducerii limitelor de pedeapsă cu o treime oricând, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, în locul limitei temporale actuale - până la primul termen de judecată, sancțiunile aplicabile pentru comiterea acestor categorii de infracțiuni încetează să mai fie efective, proporționale și descurajatoare, contrar obligațiilor asumate de România prin semnarea *Convenției penale privind corupția*.

18. La articolul 154 alineatul (1), literele b) și c) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„b) 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 20 de ani;

c) 6 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;”

Prin modificările aduse **art. 154 lit. c Cod penal** termenul de prescripție al răspunderii penale a fost **scăzut** de la 8 ani **la 6 ani** pentru infracțiunile pentru care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani.

Aceste dispoziții sunt incidente în cazul tuturor **infracțiunilor de corupție** pentru care Codul penal prevede pedepse cuprinse între 2 și 10 ani închisoare.

Conform art. 29 din *Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției*, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, ratificată de România prin Legea nr.365/2004 „Dacă este cazul, **fiecare stat stabilește**, în cadrul dreptului său intern, **un termen lung de prescripție** în cursul căruia pot fi pornite urmăriri pentru una dintre infracțiunile prevăzute de prezenta convenție și un termen mai lung sau suspendă prescripția atunci când autorul prezumat al infracțiunii s-a sustras justiției.

Una dintre particularitățile infracțiunilor de corupție este că subiectul activ ori, după caz, pasiv are, în cele mai multe cazuri, o funcție publică, de aceea, astfel cum se arată și în *Ghidul tehnic cu privire la Convenția ONU cu privire la corupție*¹, de cele mai multe ori „multe investigații cu privire la corupție nu încep până când acuzatul nu a părăsit funcția respectivă” (pag. 69). În stabilirea termenelor de prescripție trebuie luate în considerare, conform aceluiași ghid, „dificultățile care există în a urmări veniturile unui oficial care s-a aflat într-o poziție de putere ori rămâne în funcție (acolo unde au

¹ https://www.unodc.org/documents/corruption/Technical_Guide_UNCAC.pdf

imunități ori unde pot influența investigațiile), complexitatea procedurilor pe care le implică identificarea de venituri în afara țării” (pag. 198).

Consecința reducerii termenului de prescripție al răspunderii penale va fi reducerea capacității statului de a urmări și, în condițiile legii, de a sancționa infracțiuni extrem de grave, cu consecințe de durată care pot afecta, în cazul infracțiunilor de corupție, de exemplu, un număr nedeterminat de persoane². **DNA a arătat că multe dosare dintre cele aflate în instrumentare riscă să fie clasate, iar dintre cele deja trimise în judecată, multe riscă să fie finalizate cu încetarea procesului penal, pe motiv de prescrierea faptelor.** Practic, prin această modificare, în toate cauzele Direcției Naționale Anticorupție se vor reduce termenele de prescripție, situație în care un mare număr dintre persoanele suspectate pentru comiterea faptelor de corupție vor putea scăpa de răspunderea penală.

Se încalcă, astfel, **art. 11 alin. 1 din Constituția României cu referire la art. 29 din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției**, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, ratificată de România prin Legea nr. 365 din 15 septembrie 2004.

Totodată, prin modificările aduse **art. 154 lit. d Cod penal** termenul de prescripție al răspunderii penale a fost **scăzut** de la 10 ani **la 8 ani**, pentru infracțiunile pentru care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 20 ani. În categoria infracțiunilor cu limite de pedeapsă în acest interval sunt cuprinse, între altele, infracțiuni extrem de grave săvârșite asupra copiilor, precum violul – art. 218 alin. 3 lit. c Cod penal, agresiunea sexuală asupra unui minor care are ca urmare moartea acestuia – art. 219 alin. 2 lit. c, alin. 3 Cod penal ori proxenetismul – art. 213 alin. 3 Cod penal. Incriminarea acestor fapte constituie o obligație asumată prin ratificarea prin Legea nr. 252 din 14 decembrie 2010 a *Convenției Consiliului Europei din 25 octombrie 2007 pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale*, respectiv prin art. 18 și 19 din Convenție.

Conform art. 33 din Convenție „Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a se asigura că termenul de prescripție pentru inițierea procedurilor în legătură cu infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18, art. 19 paragraful 1 lit. a) și b) (...) continuă pe o perioadă de timp suficientă pentru a permite demararea eficientă a urmăririi după ce victima a împlinit vârsta majoratului și că este proporțională cu gravitatea infracțiunii respective. ”

Reducerea termenului de prescripție a răspunderii penale, cel puțin în cazul acestei categorii de infracțiuni, constituie o încălcare a **art. 11 alin. 1 din Constituția României cu referire la art. 33 din Convenția Consiliului Europei din 25 octombrie 2007 pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale**, ratificată prin Legea nr. 252 din 14 decembrie 2010 întrucât nu este proporțională cu gravitatea infracțiunilor din această categorie și, în acele situații în care

² Conform jurisprudenței CEDO „Curtea este conștientă că corupția constituie o amenințare pentru supremația dreptului, pentru democrație și drepturile omului, că erodează principiul bunei administrări, al echității și al justiției sociale, denaturează concurența, frânează dezvoltarea economică și pune în pericol stabilitatea instituțiilor democratice și a fundamentelor morale ale societății.” (*Dragotniu și Militaru-Pidhorni împotriva României*, par. 41).

copiii împlinesc vârsta de 18 ani la scurt timp după comiterea infracțiunii asupra lor, nu se asigură nici o perioadă de timp suficientă pentru a permite demararea eficientă a urmăririi penale.

19. Articolul 155 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Înteruperea cursului prescripției răspunderii penale

Art. 155. – (1) Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe pentru fiecare faptă și persoană prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului în cadrul procesului penal.

(2) După fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție.

(3) Prescripția înlătură răspunderea penală oricâte întreruperi ar interveni, dacă termenul de prescripție prevăzut la art. 154 este depășit cu încă jumătate.

(4) Admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal face să curgă un nou termen de prescripție a răspunderii penale, cu respectarea dispozițiilor alin. (3).”

Art. 155 alin. 1 Cod penal **încalcă art. 1 alin.5 din Constituție in componentele sale privind calitatea legii cu referire la art. 8 alin. 1 din Legea nr. 24/2000**, în componenta sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii întrucât pasajul „Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe pentru fiecare faptă și persoană” este echivoc, deoarece raportarea întreruperii acestui termen nu doar la faptă, ci și la la persoană, deși legea prevede doar criteriile de calcul al termenelor de prescripție a răspunderii penale care privesc fapta, crează dificultăți de interpretare și aplicare a dispoziției legale.

Art. 155 alin. 1 Cod penal prezintă viciul de constituționalitate constatat prin Decizia CCR nr.650/25.10.2018 în privința formei propuse pentru alineatul 2 al aceluiași articol prin forma inițială a proiectului de lege, deoarece stabilește că un act de întrerupere al prescripției răspunderii penale se produce individual, așadar *in personam*, „pentru fiecare (...) persoană”.

Se încalcă astfel art. 1 alin.(3), art.16 alin.(1) și (2) și art.147 alin. (4) din Constituție

28. La articolul 277, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin. (3 ind.1), cu următorul cuprins:

„(3 ind.1) Încălcarea dreptului la un proces echitabil, la judecarea cauzei de un udecător imparțial și independent prin orice intervenție care afectează pocesul de repartizare aleatorie a dosarelor, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.”

Textul încalcă art. 1 alin.5 din Constituție în componentele sale privind calitatea legii cu referire la art. 8 alin. 1 din Legea nr. 24/2000, în componența sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a remarcat în jurisprudența sa că nu poate fi considerată "lege" decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite cetățeanului să își controleze conduita. Apelând la nevoie la consiliere de specialitate în materie, el trebuie să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă (Hotărârea din 25 ianuarie 2007, pronunțată în *Cauza Sissanis împotriva României*). Or, prevederile de lege ce formează obiectul prezentei excepții de neconstituționalitate nu întrunesc aceste exigențe. (Decizia CCR 573/2011).

Analiza alineatului conduce la concluzia textul de lege analizat nu respectă acest standard întrucât expresia „**orice intervenție** (care afectează procesul de repartizare aleatorie)” este, față de operațiunile pe care le implică utilizarea aplicației ECRIS pentru repartizarea aleatorie, imprecisă și nu permite persoanelor implicate în activitatea de repartizare aleatorie să prevadă ce comportament este incriminat.

Repartizarea aleatorie se realizează prin aplicația ECRIS și presupune stabilirea unor criterii **criterii de repartizare**, așa cum rezultă din dispozițiile art. 139 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 304/2004, care prevede că „Prin Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești se stabilesc: modul și **criteriile** de repartizare a cauzelor pe complete de judecată, în vederea asigurării respectării principiilor distribuției aleatorii și continuității;”.

Textul de incriminare folosește expresia „**orice intervenție care afectează procesul de repartizare aleatorie**”, ceea ce înseamnă că sunt vizate inclusiv activitățile de aplicare a art. 139 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 304/2004 și cele de respectare a modului și criteriilor de repartizare a cauzelor pe complete de judecată reglementate prin Regulament, deoarece ele afectează o repartizare aleatorie „pură” – spre exemplu activarea, atunci când se înregistrează o cerere de divorț, a criteriilor care restrâng repartizarea aleatorie doar la completele de judecată specializate în această materie.

34. La articolul 308, după alineatul (2) se introduc două noi alineate, alin. (3) și (4), cu următorul cuprins:

„(3) Dacă infracțiunile prevăzute la art. 295, art. 297, art. 299 și art. 300 au produs un prejudiciu material, iar făptuitorul acoperă integral prejudiciul cauzat, în cursul urmăririi penale sau al judecării, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, limitele prevăzute la alin. (2) se reduc la jumătate.

(4) Dispozițiile alin. (3) se aplică tuturor persoanelor care au comis împreună una dintre faptele prevăzute de alin. (1), indiferent dacă plata a fost efectuată doar de unul sau o parte dintre aceștia.”

Textul încalcă art. 1 alin.5 din Constituție în componentele sale privind calitatea legii cu referire la art. 13 din Legea nr. 24/2000, în componența sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii prin necorelarea soluțiilor legislative.

Astfel, alineatul 3 prevede că efectele reglementate s-ar produce doar una dintr-infracțiunile prevăzute de art. 295 și 297-300 Cod penal, alin. 4 stabilește că aceste efecte („Dispozițiile alin. (3) se aplică ...”) se aplică tuturor infracțiunilor prevăzute de alin. 1 al art. 308 Cod penal – adică și infracțiunilor prevăzute de art. 289-292, 301 și 304 („...tuturor persoanelor care au comis împreună una dintre faptele prevăzute de alin. (1)”). Cele două dispoziții succesive sunt contradictorii și fac imposibilă aplicarea textului de lege în ansamblul său.

Art. II. – Articolul 132 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 219 din 18 mai 2000, cu modificările și completările ulterioare, se abrogă.

Așa cum arată DNA, abrogarea art. 13² din Legea nr. 78/2000 va afecta în mod grav activitatea desfășurată de Direcția Națională Anticorupție, în condițiile **în care există un număr de 1.249 dosare în care a fost începută urmărirea penală *in rem* sau *in personam* pentru această infracțiune. Aproximativ 25% din totalul infracțiunilor trimise în judecata de DNA reprezintă infracțiune definită de art. 13² din Legea nr. 78/2000**. Prin urmare, dacă intră în vigoare, această modificare ar determina închiderea unui procent important din numărul cauzelor soluționate în prezent de Direcția Națională Anticorupție.

Mai mult, articolul respectiv transpune în legislația română dispozițiile art. 19 privind abuzul de funcție din Convenția O.N.U. privind Corupția (Convenția de la Merida) ratificată de România. Conform acestui articol, una dintre caracteristicile infracțiunii de corupție este condiția ca fapta să fie comisă în scopul obținerii unor avantaje necuvenite pentru sine sau pentru altul.

Se **încalcă**, astfel, **art. 11 alin. 1 din Constituția României cu referire la art. 19 din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției**, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, ratificată de România prin Legea nr. 365/2004.

De asemenea, abrogarea variantei calificate a abuzului în serviciu, cea mai periculoasă formă de abuz în serviciu, cu cele mai mari prejudicii aduse bugetului de stat, este nejustificată și încalcă art.1 alin.(5) din Constituție.

Potrivit art.1 alin.(5) din Legea fundamentală, respectarea Constituției este obligatorie, de unde rezultă că Parlamentul nu-și poate exercita competența de incriminare și de dezincriminare a unor fapte antisociale, decât cu respectarea normelor și principiilor consacrate prin Constituție. De altfel, Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa (Decizia Curții Constituționale nr.62/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.104 din 12 februarie 2007) că „Parlamentul nu ar putea defini și stabili ca infracțiuni, fără ca prin aceasta să încalce Constituția, fapte în conținutul cărora ar intra elemente de discriminare dintre cele prevăzute de art.4 alin.(2) din Legea fundamentală. Tot astfel, Parlamentul nu poate proceda la eliminarea protecției juridice penale a valorilor cu statut constituțional. Libertatea de reglementare pe care o are Parlamentul în aceste cazuri se exercită prin reglementarea condițiilor de tragere la răspundere penală pentru faptele antisociale care aduc atingere valorilor prevăzute și garantate de Constituție”. A se vedea și Decizia nr.2 din 15 ianuarie 2014 cu privire la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.5 și art.II pct.3 din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative și a articolului unic din Legea pentru modificarea art.253 ind.1 ind.din Codul penal.

Cu deosebită considerație,

Asociația Forumul Judecătorilor din România

judecător Dragoș Călin, co-președinte
 judecător Anca Codreanu, co-președinte

Asociația Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor

procuror Antonia Diaconu, co-președinte
 procuror Cosmin Adrian Iordache, co-președinte

Asociația

Inițiativa pentru Justiție

procuror Bogdan Pîrlog, co-președinte
 procuror Sorin Lia, co-președinte
 procuror Ionuț Marcu, co-președinte

